

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027 - 2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet

Kunnanhallitus 08.06.2026 § 108

Valmistelija kehittämisasiatuntija petra.nevalainen@karkola.fi, puh. 044 770 2128

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat valtuuston päättämää kuntastrategiaa ja, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilin-päätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajankohtana katetaan.

Hallintosäännön 62 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelun kehikset ja talousarvion laadintaohjeet. Tämän jälkeen toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtionosuuksien ja verotulojen ennakoitu väheneminen aiheuttaa edelleen säästöpainetta kunnan talouteen. Kuntien tehtävät painottuvat kasvatus- ja opetuspalveluihin, joiden palvelutarpeen ennakoitaan laskevan syntyvyyden pienenemisen seurauksena. Hyvinvointipalvelujen tuottamisessa kunnan on perusteltua priorisoida lakisääteiset palvelut ja kehittää palvelujentoiminnan tuottoja. Kuntien tehtävät laajenivat vuoden 2025 alusta TE-uudistuksen myötä. Uudistuksessa kunnille ja kuntien yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Kunnan tuleviin valtionosuuksiin vaikuttavat sote-uudistukseen liittyvät leikkaukset ja edellä mainittu TE-uudistus. TE-palveluiden järjestämiseen saadaan kohdennettua valtionosuutta, mutta saatu valtionosuus ei kata kaikkia uudistuksesta aiheutuneita kuluja. Lisäksi työllisyys laski koko maassa vuonna 2024 eikä muutosta parempaan ole tapahtunut vuoden 2025 alun aikana.

Talousarvion valmistelussa käytetään Kuntaliiton laskelmia verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä sekä valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman tietoja. Palkkamenojen arvioinnissa huomioidaan Kunta- ja hyvinvointialan uuden työ- ja virkaehtosopimuksen kustannusvaikutukset.

Kuntaliiton tuottaman kuntien verotuloennusteen mukaan Kärkölen kunnan verotulot ovat 05/2026 ennusteessa vuonna 2027 noin 10,2 miljoonaa euroa. Vuodelle 2026 verotulojen on arvioitu olevan noin 10,5 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton laskelman mukaan Kärkölen kunnan valtionosuusien arvioidaan olevan vuonna 2027 noin 900 000 euroa, joka on n. 700 000 euroa enemmän kuin vuonna 2026.

Kärkölen veden sekä kunnan osalta investointitarpeet ovat suuria. Investointeja tulee kuitenkin priorisoida ja arvioida kriittisesti lainatarpeen näkökulmasta. Vuonna 2027 erääntyy 4,8 miljoonan laina, joka tulee rahoittaa uudella lainalla. Edellä kuvattuun perustuen kunnan rahoitusmenojen arvioidaan kasvavan investointeihin tarvittavan lainarahoituksen vuoksi.

Kunta on tehnyt valtiovarainministeriölle sotesiirtoeriin liittyvän oikaisuvaatimuksen vuosien 2024 ja 2025 valtionosuuksiin. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on antanut 15.5.2026 päätöksen nro 1170/2026, joka koskee kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia vuosille 2024–2025. Hallinto-oikeus on päättänyt hylätä Kärkölen kunnan valituksen. Kunta on päättänyt hakea päätökselle jatkovalituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Yleinen kustannustason nousu ja kunta-alan sopimuskorotukset nostavat merkittävästi toimintakuluja. Kärkölen kunnalla on raskas velkataakka ja tulevana vuosina vuosikatteen tulisi riittää poistojen määrään ja lisäksi vuosikatteesta tulisi voida kohdentaa noin puoli miljoonaa euroa lainojen lyhennyksiin.

Kunnan palvelualueiden kannalta on keskeistä jatkaa määrätietoista kulukuuria ja niiden on välttämätöntä tunnistaa merkittäviä kustannussäästöjä välttämättä osaoptimoimalla. Kaikilla toimialoilla on tavoiteltavaa myös hakea keinoja toimintatuottojen lisäämiseksi.

Esittelijä	kunnanjohtaja Eija Liikamaa
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027 - 2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	johtoryhmä

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 20.08.2026
129/02.02.00/2026

Valmistelija kasvatus- ja opetusjohtaja petri.kakonen@karkola.fi puh. 044-770 2130
hyvinvointikoordinaattori sanna.nevalainen@karkola.fi puh. 044 770 2173

Kunnanhallitus on kokouksessaan hyväksynyt vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet toimialojen talousarviovalmistelun pohjaksi.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä vähintään kolme vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarvion ja

taloussuunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa ja turvata kunnan tehtävien hoitamisen edellytykset.

Kunnan talouden näkymiin vaikuttavat edelleen verotulojen kehitys, valtionosuuksien muutokset, TE-palvelu-uudistuksen vaikutukset sekä yleinen kustannustason nousu. Kunnan taloudellinen tilanne edellyttää palvelualueilta määrätietoista talouden tasapainottamista, toimintakulujen hallintaa sekä mahdollisuuksien mukaan toimintatuottojen lisäämistä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan vastuulla olevien palvelujen osalta talousarvion valmistelussa tulee huomioida erityisesti oppilas- ja lapsimäärien kehitys, lakisääteisten palvelujen turvaaminen, henkilöstökustannusten nousu sekä toiminnan vaikuttavuuden parantaminen käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Talousarvioehdotuksen tulee perustua hyväksyttyihin laadintaohjeisiin ja sisältää toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseen tarvittavat määrärahat.

Liitteenä kunnanhallituksen hyväksymät vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet.

Esittelijä	kasvatus- ja opetusjohtaja Petri Käkönen
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi kunnanhallituksen hyväksymät vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet sekä käynnistää lautakunnan vastuualueiden talousarvion valmistelun annettujen ohjeiden mukaisesti.
Päätös	
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto